

Leto XII. Štev. 22	TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67 UPRAVE 28-67 POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409	Maribor, petek 27. januarja 1939	NAROČNINA NA MESEČ: Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din, dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din	Cena din 1.—
-------------------------------	---	---	---	-------------------------

Franco v osvojeni Barceloni

Republikanske čete so se včeraj v vsej tišini umaknile iz mesta, ki ga ni bilo več mogoče braniti — Zadnji odpor republikancev v Kataloniji — Proslave Francove zmage v Barceloni, Španiji, Italiji in Nemčiji — Nove italijanske demonstracije proti Franciji

BARCELONA, 27. jan. Barcelona, prestolnica Katalonije in največje mesto Španije, je od včeraj popoldne v oblasti čet generala Franca. Ko so nacionalisti zasedli vse višine okoli mesta, vdrl v prva predmestja in Barcelono obkrožili tako, da je ostala zvezana s ostankom svobodne Katalonije samo še po ozkem pasu tik ob morski obali, je republikansko poveljstvo spoznalo, da bi bila vsaka nadaljnja obramba brez uspeha. Medtem, ko je v javnosti razglasilo, da bo mesto dalje branilo do vsake hiše in vsakega koraka, je v resnici odpoklicalo vse svoje čete s fronte in jih poslalo proti severovzhodu, kjer so zavzele nove položaje. Nacionalistične čete so tako kmalu popoldne včeraj brez boja vkorakale v Barcelono in jo zasedle. Prvi je na čelu svojega štaba vkorakal sam general Franco, ki je bil triumfalno sprejet. Kakor se je ugotovilo, je iz Barcelone, ki šteje skoraj 1.200.000 prebivalcev, pobegnilo komaj 100.000 ljudi. Barcelona je razglasila od padca Madrida za glavno mesto nacionalistične Španije. Republikanska vlada se je umaknila v Figueras.

POTEK ZASEDBE BARCELONE.

LONDON, 27. jan. Včeraj popoldne so čete generala Franca vkorakale v izpraznjeno Barcelono. Mesto je padlo tako rekoč brez boja. Paradni pohod po glavnih ulicah se je pričel točno popoldne. Na čelu zmagovalnih čet so korakali maroški Mavri, za njimi oddelki Navarcev, dalje puščičarji, nazadnje pa oddelki tujih legionarjev, tako imenovanih prostovoljcev. Zasedbeno poveljstvo je ukrenilo vse potrebno za preskrbo prebivalstva z živili. Takoj po vkorakanju se je pričela izmenjava uprave, z javnih postojl so sneli republikanske znake in republikanske španske ter katalonske zastave. Nacionalisti imajo tudi popis vseh svojih nasprotnikov, blizu milijon ljudi, katerim so pa obljubili, da jih ne bodo preganjali, ako se bodo popolnoma vklonili. Poveljstvo republikanskih čet je prepustilo nacionalistom mesto brez boja, da ga obvaruje pred razdejanjem. Republikanske čete so se umaknile v popolnem redu in se znova utrdile severno od Barcelone, kjer poteka nova fronta. Predsednik republikanske vlade Negrin je prispel v Domtiero, ki leži blizu francoske meje, da namesti tam svojo vlado.

BILBAO, 27. jan. Avala. General Franco je podpisal dekret, s katerim se vsa civilna in vojaška prava nacionalistične Španije preseli iz Burgosa in Salamance v Barcelono.

REPUBLIKANCI NA NOVIH POLOŽAJIH.

PERPIGNAN, 27. jan. Potrjujejo se vesti, da so se republikanske čete popolnoma v redu in prostovoljno umaknile iz Barcelone. Nova fronta poteka od republike Andore v Pirenejih proti jugovzhodu Granollers in do morja vzhodno od Badalone. Republikanci se na novih položajih naglo utrjujejo, ker so prve Francove čete pričele že takoj včeraj novo prodiranje proti vzhodu. Ker pa manjka republikancem potrebno orožje in strelivo v zadostni meri za daljši odpor in ker nimajo sedaj nobene oboroževalne industrije več kakor tudi ne možnosti svobodnega pomorskega prometa, ni skral nobenega upanja, da bi odpor mogel biti uspešen in daljši. Pričakuje se, da se bodo pričela med nacionalisti in katalonskimi republikanci pogajanja za mir, ali pa bodo nacionalisti v nadaljnji ofenzivi šli iz to republikansko fronto. Čez francosko-katalonsko mejo prihaja v Perpignan in ostale obmejne kraje vedno več Francovcv. Pričakovati je, da bo njihovo število še stalno naraslo.

BURGOS, 27. jan. Avala. Nacionalistične čete so osvojile danes mesto Sabadell, ki leži severno od Barcelone. Nacionalistične čete so tako naglo napredovale, da so se republikanci popolnoma zbežali umaknili.

AZANA ODLETEL Z LETALOM.

BARCELONA, 27. januarja. V barcelonskem pristanišču so bile že včeraj, takoj po vkorakanju Francovih čet v mesto, odstranjene mine, da so mogli že popoldne priti vanj prvi nacionalistični parniki in bojne ladje. Kakor poročajo iz Saragose, se je predsednik republikanske Španije Azana odpeljal iz Barcelone z letalom, baje v Francijo. S seboj je vzel prtljago 75 kg, v glavnem zlato, denar in juvele.

CABALERO IN COMPANYS NA BEGU.

PERPIGNAN, 27. jan. Avala. Katalonski socialistični voditelj in bivši ministriški predsednik Largo Cabalero ter bivši predsednik katalonske Generalidad, Companys, sta skupaj s člani republikanske vlade pobegnili v Figueras in sta že v bližini francoske meje, da se lahko umakneta v Francijo.

PROSLAVE V FRANCOVI ŠPANIJ.

BURGOS, 27. jan. Vsa nacionalistična Španija je sinoči z velikimi manifestacijami proslavila zavzetje Barcelone. Tudi v samem zavzetem mestu so bile sinoči ogromne manifestacije. Notranji minister nacionalistične vlade je spregovoril večstoštevni množici in naglasil, da je nacionalistična misel nazadnje vendarle zmagala. Od začetka državljanske vojne l. 1926. so korakale nacionalistične čete od zmage do zmage, sedaj pa so te zmage kronane z zavzetjem milijonskega mesta Barcelone.

MANIFESTACIJE V RIMU.

RIM, 27. jan. Ko je prispela vest o padcu Barcelone, so se zbrale na ulicah Rima velike množice ljudi, ki so med vzklikanjem in prepevanjem krenile pred Beneško palačo ter zahtevale, da se pokaže Mussolini in spregovori. Mussolini je res prišel na balkon ter ob 19.20 spregovoril med drugim: »Vzkliki vašega navdušenja so popolnoma upravičeni. Podobni vzkliki se glase po vsej Španiji, kjer so se rešili rdečega režima. Današnja zmaga v Barceloni je dogodek, ki napoveduje novo zgodovino Evrope, ki jo ustvarjamo mi. Nacionalistične čete in naše legije niso premagale samo Negrove vlade, ampak tudi vse naše sovražnike, ki so se na njo oprl in ki si sedaj grizejo ustnice v onemoglj leži. Govorili so nam vedno, da ne bomo prodrli, toda prodrl smo in bomo še dalje. Po teh Mussolinijevih besedah so se glasili iz tisoč grl klici: »V Pariz! Na Korziko! V Tunizijo!« Ves italijanski tisk trumira in razglasa zmago nacionalistov v Španiji za italijansko zmago. »Stampa« pravi, da je to nov dokaz sposobnosti italijanskega vojska, ki se je naučil vojskovanja v Abesiniji.

PROSLAVE V NEMCIJI.

BERLIN, 27. januarja. Tudi Berlin in vsa Nemčija sta sinoči proslavila padec Barcelone. Posebno slovesna je bila proslava, ki jo je priredila španska kolonija v Berlinu pod okriljem organizacije »Fajanga Española«. Špansko nacionalistično poslanstvo, konzulat itd. so okrasili z zastavami. Ves nemški tisk slavi padec Barcelone in pravi, da bo imel velike nasledke na mednarodni položaj. Prvi nasledek bo, da bo prišel italijanski zunanji minister grof Ciano prej v Berlin, kakor se je pričakovalo. Padec Barcelone bo našel odmev tudi v Hitlerjevem govoru v ponedeljek.

VTIS V PARIZU IN LONDONU.

PARIZ, 27. januarja. Padec Barcelone je napravil v Parizu mučen vtis in še stop njeval nemir zadnjih dni, dasi je bila tudi vsa javnost prepričana, da katalonske prestolnice ne bo več mogoče obraniti. V javnosti se ponavljajo vprašanja bojazni, kako se bodo dogodki mednarodnega položaja dalje razvijali. Velik vtis so napravila tudi poročila iz Rima o novih protifrancoskih demonstracijah.

LONDON, 27. januarja. Angleški tisk označuje padec Barcelone soglasno kot največjo zmago generala Franca. »Evening Standard« pravi, da sedaj do dokončne zmage generala Franca ni več daleč.

PANKA NA NEWYORSKI BORZI.

NEW YORK, 27. jan. Avala. Na Newyorskem borzi je strah zaradi zapletljive v Evropi po padcu Barcelone povzročil paniko in padec kurzov. V paniki je bilo vrženih na trg poldrug milijon raznih akcij.

PRAGA, 27. jan. Avala. Vlada ČSR bo danes priznala vlado generala Franca kot legitimno špansko vlado.

Zapiski

Katera metoda še ostane?

»Danes vemo, da se vojna »ne izplača«, da mirovne pogodbe nimajo nobene vrednosti in da z nasiljem sploh ni mogoče doseči trajne ureditve odprtih vprašanj, pa naj bo to kjer koli.« (»The Contemporary Review«, Anglija.)

Balkan namesto Amerike liferant za Nemčijo

List »Vierjahrplan«, uradni Göringov organ, objavlja članek nemškega gospodarskega ministra, v katerem pravi, da bo Nemčija lahko živela tudi brez Amerike. Za Nemčijo ne bo težko nadomestiti uvoz iz USA z uvozom iz balkanskih držav in Turčije. Te države lahko dajo Nemčiji vse surovine, ki jih potrebuje. Temu nasprotno pa izgubi Amerika svojega najboljšega klienta.

Italijani vračajo francoska odlikovanja

Italijanski general Maffino, ki se je v svetovni vojni bojeval na francoski fronti in prejel različna francoska odlikovanja, je dal vse te ređe na razpolago ravnatelju turinske »Gazete del Popolo« so-le utemeljiti: »Po zadnjih francoskih žalitvah italijanske vojske vam izročam ta odlikovanja, med njimi francoski vojni križ za zasluge, pridobljene na zapadni fronti. Smatrate jih za začetek zbirke vseh francoskih odlikovanj, ki jih posedujejo bivši Italijanski bojevnik, in pošljite jih prezidentu francoske republike, da jih razdeli strahopetnim žaltivcem italijanske vojske.«

Zavezniki Nemčije na poti na vzhod

»Slovo«, eden izmed najresnejših političnih listov, ki izhaja v Vilni, pravi: »Če gledamo nemške priprave za pohod na Rusijo, nas navdajajo čudni občutki, kajti vidimo, da se je začela Nemčija posluževati tistega orožja, ki smo ga mi vedno zamenjajali. Ukrajinski poizkus, ki je bil v našem programu, so začeli uresničevati Nemci. Nobenega dvoma ni, da hočejo iz Ukrajine napraviti novo Mandžursko, kakor so si jo ustvarili Japonci kot osnovo za svoje nadaljnje prodiranje. Toda Nemčija gre še mnogo daleč. Nemci vsestransko podpirajo pravoslavne cerkve in delajo na tem, da bi o tej njihovi pomoči vedel vsak po t. do Tihlega oceana. Iz pravoslavja hočejo Nemci napraviti orožje proti Sovjetski Rusiji. Tudi ruski emigraciji nudijo Nemci pomoč. Podpirajo kulturo ruskih emigrantov, književnost in zgodovino stare Rusije. To politiko, bi morala Poljska izvajati že davno. Nemci delajo to lahko mnogo odločneje, kajti pravoslavje in emigracija nikakor ne more ogroziti notranjega reda v Nemčiji.«

Dawes za pakt štirih

Bivši viceprezident Združenih držav S. Amerike in nekdanji prvi reparacijski komisar Charles G. Dawes je imel na zborovanju Trgovske zveze v Chicagu govor, v katerem je izrazil prepričanje, da bi Anglija, Francija, Nemčija in Italija lahko ustvarile trajen mir, če bi za ohranitev miru izrabile vso svojo moč. Danes navdaja evropske narode velik strah pred vojno. V tej bojazni živijo tako totalitarne kakor demokracije države, tako da bi navsezadnje totalitarne države prav lahko zagotovile mir skupaj z demokracijami državami.

Kontinentalna izdaja »Timesov«

Kakor poročajo pariški listi, bodo londonske »Times« začele spomladaj izdajati v Parizu svojo posebno kontinentalno izdajo. Politični del in informacije listov bodo enake. Za pariško prilogo »Times« je iščejo ugledne sodelavce. Pramatni kritik bo baje znani gledališki pisatelj in igralec S. Guirry, literarni pa pisatelj A. Maurois.

Hitlerjeve zahteve 30. t. m.

HITLER BO ZAHTEVAL V SVOJEM GOVORU V PONEDELJEK BAJE NOVO UREDITEV MEDNARODNEGA RAZMERJA IN KOLONIJE.

LONDON, 27. januarja. »Daily Telegraph« piše, da se bo s padcem Barcelone pričela meseca februarja velika kriza evropskega mednarodnega položaja. List citira tudi pisanje »Nürnberger Zeitung«, ki sama priznava, da bo za Španijo prišlo takoj na vrsto sredozemsko in splošno kolonialno vprašanje. Nemški »vojda in državni kancelar Hitler, ki bo govoril v ponedeljek, 30. t. m. na seji državnega zbora v Krollovi operi v Berlinu, bo postavil sledeče zahteve: 1. novo ureditev mednarodnega položaja, kakor jo zahteva zmaga nacionalistov v Španiji; 2. kolonije za Nemčijo, Italijo in najbrže tudi Poljsko, ker te države nimajo dovolj prostora za svoje prebivalstvo; 3. omejitev oboroževanja na vseh področjih.

Vremenska napoved. Polagoma ponehanje padavin. Temperatura okrog ničle.

Maribor, 27. januarja.

V zadnjih tednih se pojavlja v našem tisku, zlasti srbskem in hrvatskem, vedno več glasov o nujnosti rešitve hrvatskega vprašanja. Ti glasovi se pojavljajo tako v vladnem kakor v opozicijskem tisku in so skoraj vsi pozitivni, to se pravi, da priznavajo obstoj hrvatskega vprašanja in naglašajo nujno potrebo po končni rešitvi. Zelo značilno pri tem pa je, da naglašajo tudi tisk JRG, da je treba opustiti napačne kombinacije nekakšnih beograjskih »ideologov«, ki še vedno nocoje uvideti dejanskega položaja, kateri je tak, da postaja vsaka negacija vedno bolj škodljiva. Ni manj pa tudi niso zanimivo glasovi, ki pravijo, da bo predvsem naloga sedanje narodne skupščine, da hrvatsko vprašanje reši, ako pa ga po krivdi te ali one strani ne bi rešila, bo morala vzeti reševanje v svoje lastne roke kronske.

Vsi ti glasovi dokazujejo, da smo končno prišli do položaja, v katerem menda ni nikogar več v državi, ki ne bi priznaval hrvatskega vprašanja in ki si ne bi želel, da se tudi že enkrat dokončno reši. Ni pa seveda takega soglasja glede načina, kako naj se reši. V tem je skala raznih mnenj in predlogov celo zelo obsežna. Dočim menijo nekateri, da se da hrvatsko vprašanje likvidirati že samo s strankarskimi sporazumi in prihodom hrvatskih poslancev v beograjsko narodno skupščino, sodijo drugi, da je zaveda zgolj upravnega značaja, dočim naglašajo zopet tretji, da so potrebne temeljite prenosne vsega našega notranjega državnega življenja. Kakšne naj bi bile v konkretnem te prenosne, obstaja zopet cela vrsta načrtov. Vendar vlada pri tem nima soglasnosti, da je treba najti tako konkretno rešitev, ki bo ustrezala našim posebnim razmeram, da se torej ne dajo uporabiti preproste kakšne tudi metode, izhajajoče iz podobnih prenosov ali ureditev drugih držav.

Mi smo v »Včeršniku« že ponovno razpravljali o naših notranjih sožitnih problemih in vedno naglašali, da je hrvatsko vprašanje ne samo naše najvažnejše, ampak tudi najnujnejše pol. Vprašanje, da pa ne obstaja samo kot nekaj ločenega in samosvojega, ampak je le del celotnega vprašanja pravilne in pravične ureditve sožitvenega problema Slovencev, Hrvatov in Srbov. Hrvatsko vprašanje je torej kakor smo že dejali, v resnici slovensko-hrvatsko-srbsko vprašanje, in rešitev hrvatskega vprašanja pomeni ipso facto tudi rešitev celotnega kompleksa omenjenega problema.

K raznim predlogom in načrtom, ki že obstajajo, ne nameravamo postavljati še svojega, ker bi to zadevalo samo še bolj kompliciralo. Naj bo zato rešitev tak ali tako, uspešna in trajna bo mogla biti samo tedaj, ako se bodo reševalci postavili na stališče, da ni in ne more biti namen Jugoslavije ustvarjanje nekega novega »jugoslovenskega« naroda, ampak je njeno poslanstvo v resnici v tem, da postane skupna domovina svobodnih Slovencev, Hrvatov in Srbov, torej treh enakopravnih južnoslovjanskih narodov, ki naj vsak iz svoje sredine pomagajo s svojimi lastnimi narodnim razvojem in delom graditi ter bogatiti vsem skupno državo. To je temeljno načelo, ki mora veljati za eno stran. Za drugo pa mora biti prav tako temeljno načelo dejstvo, da more samo skupna država zagotoviti svobodo, varnost, obstoj in razvoj tak Slovencev kakor Hrvatov in Srbov. Kakor je zmotna in pogubna misel, da je mogoče nekritično obstoj slovenstva, hrvatstva in srbstva, prav tako zmotna in pogubna je tudi misel, da bi mogli shajati Slovenci, Hrvati ali Srbi brez skupne države Jugoslavije. Noben izmed treh ne bi mogli biti to, kar smo, brez te skupne države, posebno ne v sedanjih časih negotovega mednarodnega položaja.

Prepričani smo, da je postalo vse to v zadnjem času precej jasno vsem faktorjem, med katerimi je potreben končni sporazum. Le redki so še posamezniki na obeh straneh, ki morda mislijo drugače, a prav gotovo je, da njihova mnenja niso važna in da ne bodo mogla motiti dela za končno konsolidacijo. Prav tako je pa postalo jasno tudi drugo dejstvo, da brez te konsolidacije ne more biti govora o izboljšanju naših gospodarskih, socialnih in kulturnih razmer. V teh dvajsetih

Odločne besede Francije

VELIKA SEJA FRANCOSKEGA PARLAMENTA Z GOVOROM BONNETA IN DALADIERJA — FRANCJA ŽELI MIR, A SE NIKOMUR NE VDA

PARIZ, 27. jan. Včeraj je bila znamenita seja parlamenta. Popoldne je prevzel besedo zunanji minister Georges Bonnet, ki je dejal, da želi vse francoski narod mir in da ni mesta intervenciji v Spaniji. To mišljenje deli tudi Anglija, s katero je Francija najtesneje povezana. Pač pa je Francija z vsemi silami odločena braniti francoski imperij. Zbornica je sprejela njegov govor hladno. Nato je bila seja prekinjena. Ob 18. je govoril predsednik vlade Daladier. Dejal je: »Vsa Francija želi mir. V tem so si narod in stranke edini. Razumem pretresljive konstatacije Leona Bluma in delim z njim nemir, žalost in prepadenost. Strinjam se z njim, da mir ne more biti zgrajen na nasilju. Sem za predlog, da se skliče nova mednarodna konferenca. Toda napram kakršni koli novi zahtevi glede Francije izjavljam svoj kategorični ne! Izražam privrženost Francije napram Veliki Bri-

taniji in Ameriki in podčrtavam prijateljske pakte z zaveznicami. Francija je mirna. Francija je močna! Ne more že kar vsakdo žaliti Francije! Vendar izjavljam simpatije francoskega naroda napram italijanskemu ljudstvu! Pri teh besedah je vstal predsednik parlamenta Herriot in vsa zbornica je klicala prijateljstvu francoskega in italijanskega naroda. Nato je Daladier dejal, da stoji Francija pred težkimi nalogami, nihče pa ne more zahtevati novih žrtv. Poslanec Chichery je predložil: »Zbornica odobrava stališče vlade, varovanje integritete francoskega imperija in varnost imperialnih poti.« Glasovanje je dalo večino 360 proti 234 glasovom. Dodatni amandman Socialistov za intervencijo pa je bil odklonjen s 374 proti 228 glasovom. Nato je vsa zbornica soglasno sprejela resolucijo o nedotakljivosti francoskega imperija in o koncu popuščanja.

Namen Csakyjevega obiska

MADŽARSKI ZUNANJI MINISTER GROF CSAKY BO FEBRUARJA OBISKAL BEOGRAD ZARADI SKLENITVE PRIJATELJSKEGA IN NENAPADALNEGA PAKTA

BUDIMPEŠTA, 27. jan. V tukajšnjih političnih krogih se mnogo razpravlja o bližajočem se obisku madžarskega zunanjega ministra grofa Csakya v Beogradu. Grof Csaky bo obiskal jugoslovansko prestolnico po vsej verjetnosti sredi meseca februarja, na vsak način pa po obisku italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Varšavi. Kakor se zahtuje na poučenem mestu, bo glavni namen obis-

ka grofa Csakya v Beogradu razgovor o sklenitvi prijateljskega in nenapadalnega pakta med Madžarsko in Jugoslavijo. Razen tega bo predmet posvetovanj medsebojno gospodarsko zblizanje in ureditev manjšinskih vprašanj. Ker ne obstaja med Madžarsko in Jugoslavijo nobena teritorialna vprašanja, se splošno pričakuje, da se bodo beograjski razgovori končali obojestransko pozitivno.

Italijansko svarilo Franciji

ZASEDBA MINORCE, MAROKA ITD., BI POMENILA PO ITALIJANSKI SODBI NEIZŽVAN FRANCOSKI NAPAD, PRI KATEREM ITALIJA NE BI MOGLA OSTATI NEUTRALNA.

RIM, 27. januarja. Oficiozni »Giornale d'Italia« piše k govoricam, da bi utegnla Francija kot garancija za svojo varnost in odhod Italijanskih čet iz Spanije, za sestati otok Minorco, španski Maroko in še nekatera druga španska področja, da bi pomenilo to: 1. neizžvan francoski napad na Španijo, katere edina odgovorna vlada je že sedaj Francova; 2. vmešanje v špansko državljansko vojno; 3. prekršitev statusa quo na Sredozemlju. Zara-

di tega Italija ne bi mogla ostati nevtralna, ampak bi se avtomatično pridružila Francovi Španiji v obrambo njene integritete. Napadalec bi bila v tem primeru Francija, ki bi morala prevzeti zato na sebe tudi vso odgovornost za posledice. List opozarja tudi Anglijo na ta primer in je zadnja ugotovitev naslovljena pravzaprav že sama po sebi na vlado v Londonu.

Farinaccijeva misija

V BERLIN NI PRIŠEL SAMO KOT PROTIZIDOVSKI GOVORNIK, AMPAK TUDI KOT MUSSOLINIJEV ZAUPNIK.

BERLIN, 27. jan. Italijanski minister in soustanovitelj fašizma Roberto Farinacci je bil v sredo pri svojem prihodu v Berlin zelo slovesno sprejet. Opoldne je bil gost pri maršalu Göringu, kjer so se zbrali še drugi nemški ministri in generali, italijanski veleposlanik Attolico, generalni konzul grof Magistrati itd. Včeraj je bil Farinacci sprejet tudi pri Hitlerju. Na zborovanju v Sportni palači, kjer je nastopil kot govornik z okrožnim vodjo Streicherjem, je govoril Farinacci o potrebi enotne italijansko-nemške protizidovske fronte, ki se mora raztegniti

tudi še na druge države ter ustvariti nekako fašistična protizidovska internacionala. V enakem smislu je govoril tudi Streicher. Vendar se zdi, da Farinacci ni prišel v Berlin samo kot govornik proti Židom, ampak da je obiskal Hitlerja in Göringa kot Mussolinijev zaupnik v zvezi s posvetovanji, ki so v teku med Rimom in Berlinom glede na bližajočo se zmago generala Franca v Kataloniji in italijanske načrte v sporu s Francijo. Farinacci je baje izročil Hitlerju zelo zaupno Mussolinijevo pismo.

Strašne posledice potresa

SAMO V MESTU CONCEPTION V ČILE JE POTRES ZAHTEVAL 20.000 ŽRTEV.

CONCEPTION, 27. januarja. Avala. Vojaške čete, ki razkopavajo razvaline po potresu porušenegega mesta Conception, so večeraj izkopalje 800 trupel. Natančno število mrtvih še ni ugotovljeno, ker je šele

manjši del mesta preiskan. Čilski poslanec Ribot, ki je preletel v letalu potresno ozemlje, je izjavil ob vrnitvi v St. Jago, da ne bi zadostovala niti Dantejeva fantazija za opis vseh grozot, ki jih je povzročil potres.

ST. JAGO DE CHILE, 27. januarja. — Avala. Po zadnjih poročilih je zahteval potres posredno in neposredno v mestu

letih smo izgubili že dovolj dragocenega časa in škoda, ki jo ta izgubljeni čas predstavlja, znaša ogromne milijarde dolarjev, ki so bile izgubljene prav tako na račun Slovencev, kakor Hrvatov in Srbov.

Zato moramo Slovenci brez razlike političnih prepričanj — izvzemši morda nekaj redkih izjem — glasovati z največjim veseljem pozdraviti glasove o skorajšnjih prizadevanjih za rešitev hrvatske-

Conception, ki šteje 70.000 prebivalcev, po splošni cenitvi 20.000 žrtv. Več ko polovica mesta je v popolnih razvalinah. Papež Pij XI. in ameriški prezident Roosevelt sta darovala za nesrečne kraje večje denarne zneske.

Klajpedski marksisti prešli v nacizem

KLAJPEDA, 27. jan. Predsednik novega klajpedskega direktorija, Bertuleit, je uvedel tudi uradno pozdrav z dviganjem rok in vzklikom »Heil« Dalje je odredil, da morajo viseti v vseh uradih in šolah slike voditelja klajpedskih Nemcev, dr. Neumanna. Vsaka agitacija proti narodnemu socializmu ali liberalistična akcija je prepovedana. Klajpedska delavska strokovna organizacija, ki je bila marksistična, je sedaj v celoti prešla v nacionalni socializem.

Italija bo prepovedala misijone

RIM, 27. jan. Italijanskega vlada namerava — vsaj začasno — prepovedati vse misijonsko delovanje med muslimani v svojih kolonijah, ki se je doslej vršilo pod vodstvom Vatikana. Značilen je v tem oziru komentar, ki ga objavlja »Italia d'Oltremare«. List pravi, da misijonsko delo Vatikana v italijanskih muslimanskih kolonijah ni samo brez vsakih omeb vrednih uspehov, ampak povzroča med muslimani tudi nezadovoljstvo in odpor, ponekod celo nemire. Zato bodo vse manifestacije katoliške veroizpovedi prepovedane.

AMERIŠKE POMORSKE VAJE.

QUANTENAMO, Cuba, 27. jan. Po zapuhtih poročilih je glavni namen sedanjih pomorskih vaj USA v kubanskih vodih preizkušiti preprečitev vsakega pomorskega napada iz Evrope. Pri vajah sodeluje 140 vojnih ladij, 2 nosilca letal in 600 letal. Posadka šteje 60.000 mož. Po vsej Kubi grade naglo utrdbe in ceste s severa na jug.

ZOPET NOVE TAJNE ODDAJNICE

VARSAVA, 27. jan. Poljska oblastva so pod kaznijo odredila, da se morajo na od CSR odcepljenem Tještinskem oddati vsi sprejemni radijski aparati, ker sta se pojavili dve tajni nemški in dve tajni češki oddajnici, ki širita protipoljsko propagando.

Svetosavska proslava

Danes dopoldne je bila v Sokolskem domu šolska svetosavska proslava, ki se je pričela z rezanjem kolača. Obred je opravil prota Ivošević, nakar je sledila državna himna. Nato so gojenci rezervne oficirske šole v Mariboru zapeli himno sv. Save. Slavnostni govor je imel prof. Emil Pavčič, nakar je dijaški orkester Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Bajdeta zaigral odlomek iz Belokranjske serenade. Odobravanja je bil deležen dijak Hieronim Zuneč, ki je zapel zemljovo »Zabučale gore in Adamčevce« Planincec. Na klavirju ga je spremljal dijak Ljuban Vodeb. Sledili sta dve pesmi, ki ju je odpel oktet gojenec rezervne oficirske šole, proslavo pa je zaključil mešani pevski zbor Trgovske akademije v Mariboru. Med posameznimi točkami so bile priložnostne deklaracije. Proslava je zelo lepo uspela. Poslušalci, ki jih je bilo mnogo, so bili s peštrnim programom prav zadovoljni.

Boraz, Curih, 27. januarja. Devize. Beograd 10, Pariz 11.705, London 20.7125 Newyork 443, Milano 23.30, Berlin 17.12, Praga 15.15.

Smučarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 27. jan.) Ruška kočja: —2, sneži, 15 cm novega snega na podlagi 40 cm, smuka ugodna. Sv. Lovrenc na Pohorju: —1, jasno, mirno, 10 cm južnega snega, smuka za silo. Koča na Pesku: —4, sneži, 70 cm pršica na podlagi 45 cm, smuka idealna. Ribnica na Pohorju: 0, mirno, megleno, sneži, 10 cm novega snega na podlagi 10 cm, smuka za silo. Kotlje — Rimske vrelce: 0, sneži, 5 cm novega snega na podlagi 13 cm, smuka ugodna. Peca: +2, pooblačeno, mirno, 95 cm južnega snega, smuka za silo. Dom pri Sv. Treh Kraljih: —3, zelo oblačno, vetrovno, sneži, 10 cm novega snega na podlagi 50 cm, smuka ugodna. Moziška kočja: —6, mirno, 30 cm novega pršica na podlagi 40 cm, smuka prav dobra.

Novice

V dnevih pred Svečnico

VAŽNO SOCIALNO VPRAŠANJE O SKRBNSTVU MLADINE: »POULICNI PEVCI«. — KDO NAJ SKRBI ZA MLADINO, KI TAVA OD HIŠE DO HIŠE, PREPUŠČENA SAMA SEBI.

Komaj so minili sv. Trije kralji, že so začeli mali poulični pevci oznanjati Svečnico. To prepevanje za Svečnico je bila nekoč lepa in spoštovana navada našega kmeta. V novejši dobi so si to navado prisvojili tudi meščani in jo temeljito preokrojili v svoje namene. To ni sedaj nič drugega, nego nova izjava berančenja. Uporabljajo se pa za to večinom otroci, oni otroci, ki so prepuščeni ves dan sami sebi, ki rasto brez vzgoje, brez kruha in brez domače topline. Nekateri takšni otroci berančijo na ta način po naročilu staršev, drugi v lastni režiji. Tisti otroci, ki berančijo po naročilu staršev, navadno nimajo od tega drugega dobička kakor izmačeno telesce in razotrgane podplate, oni drugi, ki pa delajo to na lastno pest, pa prav tako nimajo ničesar, ker zapravijo denar za neumnost kakor sladkarje, igrače, kino in podobne doslej neizpolnjljive sanje svojih bednih otroških dni. Važnejše je pa to, da pri vsem tem moramo propadajo. Če sedaj se uče brezobzirnega nastopa, brezdelnega postopanja po ulicah, že sedaj se vgažajo v delomrznost postopaje, ki skušajo živeti na račun drugih, ne zavedaajo se, da se morajo tudi oni drugi za svoj kruh mučiti z rednim delom. V berančenju vidijo lahek in zabaven način zaslužka, in takšno mladino je pozneje težko privaditi na neko redno življenje in delo, težko jim je vcepiti čut dolžnosti in poštenja. Skratka, težko je iz njih narediti vztrajne, delavne in borbeno ljudi.

Prejudo se nauče takšni otroci na primeren način in potom lastnega dela denar prislužiti, se za nauče prav na bestast način, sebi v užitek in zabavo, v vsakem pogledu kvarno zabavo, zaprav-

ljati. Želja po zabavi ostane in se veča, čut za red in dolžnost pa se zatira in izgineva.

V zadnjih dneh lahko vidimo, kako se podi po ulicah skupina otrok. Hite od hiše do hiše, od trgovine do trgovine, od gostilne do gostilne, prepevajo skromno, slabo naučeno in radi pomanjkanja posluha skvarjeno pesem. Ustavijo se povsod kar pri vratih, pripravljeni na beg. Zunaj se pripravijo za zaslužek in se obkladajo z najboljšimi sovokami. V večernih urah se, najbrž iz strahu pred srečanjem z učitelji in stražniki, umaknejo na periferijo ter tavaajo od gostilne do gostilne. Te otroke je bilo videti tudi pred Božičem, kako so tekali od lokala do lokala, zato je jako verjetno, da si bodo tudi po Svečnici izmislili zopet novo pretežo za berančenje in potepanje. Sola jim je deseta briga, saj zanjo nimajo časa.

Vplivati v tem pogledu na starše, bi bilo skoraj brezplodno. Na koga naj se obrnemo? Govoriti na dolgo in široko o mladinskem skrbstvu, ki je vsekakor širok pojem, bi bilo najbrž tudi zaman. To so otroci, ki imajo starše, in za takšne se nihče rad ne briga, ker misli, da je to dolžnost staršev. Policija? To zveni preostro, in saj niso zločinci. Pa bi bilo le nekaj podobnega, in to je posebna ženska policija, ki bi se posvečala tej izgubljajoči se mladini. Edino ženska bi bila sposobna, da se zavzame za te samice sebi prepuščene otroke, kajti edino ženska se lahko z nekako materinsko ljubeznijo in razumevanjem loti tega posla — in to je potrebno. S preganjanjem se ne opravi nič. Ženskemu svetu pa bi bila dana nova možnost poklicnega ludejstva.

mk.

Na dnu zavoženega življenja

GRENK A USODA SODOBNIH PLESA LK, KI Z NAREJENIM SMEHLJAJEM ZABAVAJO SVET.

Mnogo stotin lepih in nekoč idealnih deklet se prebija skozi življenje s petjem po raznih nočnih lokali. Morda do dna duše zagrenjena in razočarana mladenka, ki je daleč od hrupnega veselja, se mora zvečer na odru smehtati in s petjem zabavati razigrane goste. Malo jih je, ki pomislijo, kako grenka je usoda mnogih »pevačic«. K nizu številnih tragičnih primerov se je te dni pridružil še eden, ki se je dogodil v Pančevu. Lepa in mlada Marija Mišević je bila do nedavnega uslužbenka neke tovarne v Beogradu. Spoznal jo je agent »pevačic« in se ji predstavil za inženirja. Prego-

voril je mlado dekle, da je pustila službo, ker ji je obljubil boljše mesto v neki tovarni v Vrhu. In tam? Peljal je Marijo v neki nočni lokal ter jo vprašal, če zna peti. Sedaj se je spoznala, da je naseljena lažnemu inženirju. Iz strahu pred domačini in znanci se je Marija vdala v usodo ter postala »pevačica«. Dva meseca se poje. Te dni je prišla v Pančev. Peta je v nekem tamkajšnjem nočnem zabavišču. Mnogi so se zaljubili v lepo Marijo, njej pa ni bilo do tega. Razočarana je po odpeti pesmi zavrla strup in se zgrudila. Prepeljal jo je v bolnišnico, kjer pa obupujejo nad njenim življenjem.

Pot iz Ruš na brod in Selnico

Ruše, 27. jan. Direkcija tvornice za dušik se je odločila, da bo dala na lastne stroške razširiti in popraviti pot, ki pelje iz Ruš do tvornice za dušik in dalje na brod in Selnico. Proračun za to delo znaša 80 tisoč din. Te dni se je tvornica obrnila na občino s prošnjo, da doseže odstop 2 metrov zemljišča ob sedanjih cesti in to proti mali odškodnini, oz. proti plačilu fiktivne vrednosti, kar pa bi odpadlo na občino. Zemlja ob tej poti je zelo slaba in vredna največ 2 din kv. m. To zamisel izboljšanja poti, ker je sedanja v zelo slabem stanju, je imel že prejšnji občinski odbor, ni je pa mogel izpeljati, ker ni hotela tedaj tvornica ničesar prispevati. Pot rabijo največ sami Rušani,

ki so po veliki večini zaposleni v tvornici za dušik, kateri dobavljajo tudi vsaj delonja, potrebne surovine, kot les, kamenje itd. Občinski odbor je pa zadevo tako izpeljal, da zahtevajo lastniki občinskih zemljišč po 200 din za kv. m. za posamezna drevesa, ki rastejo itak že na občinski cesti, pa po 5000 do 6000 din odškodnine. O tem, da je cesta krvavo potrebna izboljšanja in da je mogoče lastnikom plačati odškodnino, ki jo dolobč posebna komisija, se sploh ni razmišljalo. Pa tožijo ljudje, da brezposelnost raste, kar naj bi dokazovale statistike, da vlada revščina, da je potrebno prisiliti tuj kapital na investicije in delo, vse to, zglejda, ne velja za Ruše in za sedanje občinske moke.

Občinski proračun v Poljčanah

Na zadnji seji občinskega odbora je bil odobren od upravnega odbora predložen občinski proračun za leto 1939/40, ki znaša 212.000 din izdatkov in dohodkov ter je za 19% večji od lanskega. Od tega gre za osebne izdatke okrog 32.000 din, drugo pa za materialne. Sokolsko društvo je dobilo kljub posebnim prošnjam, da zida na spomlad sokolski dom, podporo 200 din, ostalim kulturnim društvom je bila podeljena skupna podpora 1000 din, za

Rdeči križ 500 din, za vzdrževanje galske čete je določenih 5000 din, za obvezno telesno vzgojo pa 1000 din. V kritje proračuna sklene občina pobirati običajne občinske takse, trošarino in selmarino ter 81% doklade na vse državne neposredne davke. Predpis znaša 177.222 din. Mesečni preučal za javno razsvetljavo znaša 700 din. Vinski mošt se oprosti občinske trošarine do 12. novembra vsakega leta. Proračun za ubožni sklad znaša 1.300 din

dohodkov in 43.000 din izdatkov, za veterinarski sklad 7.600 din in 8.500 din dohodkov in izdatkov ter za sklad odkupnine osebnega dela 3000 din dohodkov in 15.000 din izdatkov. Vsi ti primanjkljaji bodo kriti iz rednega proračuna, ki je seveda zaradi tega in pa zaradi investicij pri raznih gospodarskih ustanovah znatno povečan. Zeleniška uprava je namreč s 1. aprilom odpovedala tehtanje za privatnike in je zato občinski odbor primoran postaviti v najkrajšem času novo mostno tehtnico, ki bo ena najmodernejših in bo postavljena predvidoma na vogalu trgovine Sime. Na tej občinski seji je bil izvoljen tudi poseben odsek za obvezno telesno vzgojo, v katerem so gg. Sima, Kolar, Kitek in Pihlar ter Virant Mirko, kot vaditelji. Sprejetih je bilo več, več ali manj važnih predlogov in sklepov ter dodeljenih in odklonjenih nekaj podpor. H koncu je odbor izvolil za častnega občana senatorja dr. Antona Korošca.

Zaposlitev sezonskega delavstva v Nemčiji

Kr. banska uprava dravske banovine pojasnjuje na razne intervencije, prošnje in povpraševanja, da za enkrat še ni dana prilika zaposlitve za sezonske poljedelske delavce v Nemčiji in drugih državah, ker se pogajanja glede določitve kontingenta s posameznimi državami še niso pričela.

Opozarjajo se zato zainteresirani, da se zaradi sezonskih poljedelskih del izven naše države ne obračajo na oblasti in druga mesta vse dotlej, dokler ne bodo izdana navodila ne samo o tem, koliko in kakšnih delavcev je treba, temveč tudi, kam se je za delo obrniti.

Novice iz Ruš

Nastavitev III. poštne služitelja. Na pritisk občine Ruše, Tvornice za dušik, Tujsko-prometne zveze v Mariboru je direkcija pošte v Ljubljani poslala v Ruše za tretjega nadzornika, ki naj ugotovi, ali je potrebno dostavljati Rušanom dnevno pošto ali ne. Že nad 30 let je bila v sezoni dostavljena pošta 3 krat tedensko celo n. Ruško kočjo, sedaj pa

Kupujte „Pohorsko politiko“!

Izide v soboto
28. januarja 1939
z aktualno vsebino!

smo prišli tako daleč, da se niti v vasi ne dostavlja pošta redno. Tvornica za dušik je bila prisiljena, nastavitvi svojega raznašalca pošte, ki dviguje na pošti vso pošto za njene delavce in naslavljenice, in jim dostavlja na dom, kar je nekako protizakonito. Izgleda, da klub krvavi potrebi in trem nadzornikom ne bo mogoče nastaviti poštne služitelja z mesečno plačo 700 din, ako ne bo odšla posebna deputacija pod vodstvom poslanec v pristojnemu ministru v Beograd.

Društvo rejcev malih živali je imelo te dni občni zbor, na katerem je predsednik g. Berne Stanko izbrno poročal o delu v preteklem letu. V glavnem je društvo priradilo ob priliki »ruske nedelje« razstavo malih živali, razdelilo med svoje člane plemenske kure, plemenske koke in zajce. V bodočem letu si misli postaviti lastno farmo. Zbor so pozdravili delegati mariborske centrale gr. Kečič. Smid in Tomažič, izvoljen je bil po večini stari odbor pod predsedstvom agilnega g. Seruca.

Jeli potrebno

negreslanb opozarjati na »Bayerjev križ« na Aspirin-tabletah? PAC, kajli vedno znova se pojavljajo patvorbe z nakano, okerstiti se s svetovnim slovesom Aspirin tablete.

ASPIRIN

TABLETE
Opis: rep. pod št. uradn. 37006 od 8. XI. 1938.

Sprememba posesti. Znano posestvo vdove g. Smidhofer je te dni kupil g. Jelenko Milan, trgovec v St. Iliu, ki je domačin. Pogodbo je sodišče že odobrilo.

o. Iz državne službe. Za sodnika v 7. položajni skupini pri okrajnem sodišču v Konjicah je imenovan Franc Lazar, sodni pripravnik v Vel. Laščah.

o. Z ljubljanske univerze. Na pravni fakulteti v Ljubljani je povišan za docenta s pravciami uradnika 6. pol. skupine docent dr. Gorazd Kušej.

o. Pod vlak. V Novem mestu se je vrgeel pod vlak 48-letni trgovski pomočnik Anton Blažič. Kolesa so ga popolnoma razmesarila, da je bil na mestu mrtve. Vzrok samomora ni znan.

o. Za kolektivno pogodbo se bori uradništvo Privilegirane agrarne banke tudi v Ljubljani. V ta namen je bilo zborovanje, na katerem so govorili utemeljevali težnje omenjenega uradništva.

o. Sezonskim delavcem. Banska uprava sporoča vsem, ki želijo na sezonsko delo v tujino, da še ni dana nobena prilika za zaposlitev sezonskih delavcev v Nemčiji in Franciji. Zadevnih pogajani še ni bilo.

c. Na praznik sv. Sava je bila danes dop. služba božja v pravoslavni cerkvi, ob 10.30 v telovadnici 1. dr. ljudske šole proslava z blagoslovljenjem vode in rezanjem kolača.

c. Društvo »Dijaki doma« v Celju ima danes ob 18. v Celjskem domu občni zbor.

c. Poročilo o »Industrijski aferi« pred celjskim sodiščem je bilo pravočasno oddano na celjski pošti, ni pa pravočasno dospelo v Maribor, radi česar ga moremo še-le danes objaviti.

c. Čudno obnašanje. Kolikor zaslužijo celjski pismonoše in ostali uslužbeni vso pohvalo in podporo javnosti, se zgodi, da kdo med njimi kot izjema z nevljudnim in netaktnim postopanjem škoduje ugledu pošte. Take primere je treba preprečiti, če hočejo poštarji imeti med meščani zaupanje in razumevanje za njih težki socialni in službeni položaji.

c. Sumljivi akviziter. V Celju je nekaj dni obiskal advokate nekdo, ki se je izdal za odv. pripravnika G. iz Ljubljane. Akviziral je znesek po 100 din za neki advokatski almanah in mu je nekaj advokatov znesek plačalo. V Ljubljani oblasti ne poznajo človeka s tem imenom in poklicem in ker je tudi zagrebška policija ugotovila slične primere, se je celjska policija pričela za akviziterja zanimati.

»Torej resnično ni nikogar tu, ki bi so hotel z menoj kupati?«

Kako bo Maribor gospodaril 1939-40?

NA SINOČNJI SEJI JE BIL SOGLASNO SPREJET MESTNI FINANČNI PRORAČUN Z 62,278.440 DIN IZDATKOV IN DOHODKOV. — ZANIMIV EKSPOZE MARIBORSKEGA FINANČNEGA MINISTRA. — NAPOVEDI NOVIH NALOG IN POTREB KOMUNALNE POLITIKE.

Sinoči je mariborski mestni svet razpravljal in soglasno sprejel že četrti proračun v dobi svojega poslovanja. Ob doloženi uri so se v mestni posvetovalnici zbrali vsi mestni svetniki razen gg. Grčarja in Peteljca. Proračunsko sejo je vodil župan dr. Juvan, ki je uvodoma pozdravil okrajnega načelnika dr. Šiško. Na njegov predlog sta bila v mestno disciplinsko sodišče izvoljena dosedanja člana dr. Miler in Ozvatič, za namestnika pa Stabej in prof. Prijatelj. V gradbeni odbor so izvolili tudi dosedanje člane, in sicer Zebota, dr. Pihlerja, Vaneka, Stabeja, inž. Jelenca in inž. Stergarška, za namestnika pa prof. Baša, inž. Vičiča in dr. Milerja.

EKSPOZE »FINANČNEGA MINISTRA« G. HRASTELEJA.

Takoj nato so prešli na dnevni red. Prvi je poročal mestni finančni minister ravnatelj Hrastelj. Ta je v daljšem ekspoziju obravnaval mestni proračun za l. 1939-40, z obilježja čelaga javnega gospodarstva v Mariboru in nato še posamezne postavke. Zatrjeval je, da je proračun sestavljen v znamenju štednje. Sestavljen je tudi tako, da sta proračun mestne občine in Mestnih podjetij združena v celoto, kakor to predvideva zakon. Govornik je nato orisal proračun s socialnega, narodno-kulturnega in gospodarskega vidika.

SOCIALNE DAJATVE VEDNO VEČJE.

Novi proračun predvideva vse tri glavne panoge socialnega udejstvovanja: socialno skrbstvo, skrb za mladino in odpravo zla brezposelnosti. Mestne doklade, ki tudi letos niso večje, kakor 40%, dajo nekaj preko 3 milijone dinarjev, proračun pa predvideva samo za socialne dajatve preko štiri milijone dinarjev. Finančni referent Hrastelj je v nadaljevanju izjavljaval, da podpiral skrb mestne občine za svoje nameščenke, Uradništvo in delavstvo je dobilo povišane plače. Urejeno je tudi starostno zavarovanje. Poleg tega pa se pripravlja poseben fond za nepragmatične nameščenke, iz katerega bodo prejemali k redni še dodatno pokojnino. V letošnjem proračunu je tudi milijon dinarjev za dokončno ureditev gradu in muzeja. Precejšnja postavka je tudi za preureditev študijske knjižnice.

GOSPODARSKI DEL PRORAČUNA.

Glavno pri proračunu pa je gospodarski del. Eno najvažnejših virov dohodkov so Mestna podjetja. Izdatki za nje so 50 odst., dohodki pa 56 odst. vsega proračuna. Tako dajejo MP več kakor polovico dohodkov. V gospodarskem programu so predvidena vsa javna dela, in sicer vzdrževalna ter nova. Nova jav-

na dela se bodo v bodoče opravljala z dohodki regulacijskega sklada, ker, to predpisuje finančni zakon. V novem proračunu je predvideno prav toliko javnih del kakor v prejšnjem. Zanimivo pa je, da v letošnjem proračunu ni dveh važnih postavk, postavke za novo tržnico in postavke za gradnjo meljskega mostu. Finančni referent je izjavil, da bo mestna občina prispevala h gradnji nove mestne tržnice in mostu Melje-Pobrežje, čim bo stvar dozorela in se bo prešlo k realizaciji teh načrtov.

Skrb prizadeva amuitetna služba, to je odplačevanje dolgov in obresti. Posojila mestne občine znašajo 67 milijonov dinarjev, torej več kakor celotni proračun. Občina bo skušala urediti hitrost amuitetne službe.

Režija pri občinskem gospodarstvu je razmeroma mala. Osebnostna režija znaša okoli 12 odst., stvarna pa nekaj nad 4 odstotke. Proračun je uravnotežen, kljub temu da doklade niso zvišane. Edino uvoznina na koks se je zvišala od pol dinarja na 2 in pol dinarja zaradi tega, ker bo mestna plinarica sama proizvajala prvostinski koks in bo uvoz iz tujine nepotreben.

Nato se je govornik dotaknil nedavne ankete okoliških občin zaradi nameravane priključitve Košakov k mestu. Zatrjeval je, da morajo okoliške občine poslovati samo z dokladami, medtem ko posluje mesto z dokladami in z dohodki pridatke. Dejal je, da so okoliški mestna vrata vsak čas odprta, da pa ne bodo nikogar silili k priključitvi.

Ob zaključku svojega ekspozija je g. Hrastelj poročal, da daje Maribor državi preko 41 milijonov dinarjev letno in je torej za državo važna gospodarska ter javna postojanka. Zato pa naj tudi država da Mariboru, kar mu gre.

MESTNA PODJETJA SO AKTIVNA.

Nato je župan dr. Juvan izpolnil Hrasteljevo poročilo z izjavo, da so Mestna podjetja sedaj visoko aktivna, dočim je bilo Avtobusno podjetje dolga leta pasivno. Zadnje leto pa izkazuje velik dobiček. Župan je svoja izjavljanja zaključil s trditvijo, da na magistratu ne vodijo strankarsko, marveč samo gospodarsko politiko.

GENERALNA DEBATA.

Sledila je generalna debata. Prvi se je prijavil k besedi podžupan in narodni poslanec Zebot. Ponovno je orisal vprašanje nove tržnice in meljskega mostu. Za prvo kakor za drugo so načrti dovršeni. Gradnjo meljskega mostu je zagotovil tudi gradbeni minister. V novem proračunskem letu bodo razširili cestno omrežje na Kozjaku. Zgradili bodo 10 km

novih cest. Tudi Slovenske gorice bodo dobile dobre cestne zveze. V svojem nadaljnjem izvajanju je podžupan Zebot zavračal očitke, ki so padli na zadnji anketi okoliških občin v Krčevini. Končno je izjavil v imenu kluba JRZ, da bo on kakor tudi vsi njegovi tovariši glasovali za proračun.

OBRT, GLEDALIŠČE, BOLNIŠNICA.

Zelo zanimivo je bilo izvajanje mestnega svetnika dr. Milerja. Odobral je proračun, pač pa je zatrjeval, da se mora v bodoče posvečati več pažnje mariborskemu obrtništvu, ki ga stroji in industrija uničujejo. V bodoči mestni proračun je treba vnesti postavko za obrtno-nadaljevalne šole in stipendije nadarjenim obrtnim gojencem, ki si bodo potem lahko izpopolnili svoje strokovno znanje v tujini. Tudi gledališče, ki je ob severni meji narodna trdnjava in žarišče naše kulture, je treba posvečati več pažnje. Treba bo misliti na gradnjo novega gledališkega poslopja. Tudi to naj predvideva bodoči mestni proračun. Urediti bo treba tudi železniške zveze Maribora z Ljubljano, Zagrebom in Beogradom. V Maribor vozi najslabši vozovni park. Zato je govornik prosil, naj v tem pogledu na merodajnih mestih posreduje. Prav tako naj se z iniciativo mestne občine reši vprašanje mariborske bolnišnice. Smililo se mu bolniki, ki se mučijo v prenatrpani bolnišnici, medtem ko stoji velik bolniški paviljon nedograjen.

Izjavam dr. Milerja glede obrtništva se je pridružil tudi m. s. Soljč, ki je prosil, da pomaga mestna občina pri gradnji obrtniškega doma v Mariboru.

Mestni svetnik Anton Kovačič se je zahvalil mestni občini za ureditev gmotnega vprašanja mestnih uslužbencev. S tem je bila generalna debata o proračunu končana.

Župan dr. Juvan je nato pojasnil nekatera izvajanja govornikov. Obrtništvu je obljubil vso pomoč pri gradnji obrtniškega doma. Dejal je, da je bilo poslopje starega muzeja prvotno namenjeno obrtniškiemu domu, da pa se je izkazalo, da so policijske kasarne bolj potrebne tega prostora. Vprašanje mariborske bolnišnice bo v doglednem času rešeno. Banovina je v ta namen izposlovala pri SUZOR-u 65 milijonsko posojilo. Ko bo to posojilo realizirano, bo tudi nova bolnišnica dograjena.

Župan je nato dal proračun načelno na glasovanje in je bil soglasno sprejet.

PODROBNA DEBATA.

Sledila je podrobna debata o novem proračunu. Finančni svetnik g. Hrastelj je obrazložil razne proračunske postavke. Novi proračun predvideva 7.820.360

din osebnih izdatkov in so za 446.740 din večji kakor prejšnje proračunsko leto. Novi proračun predvideva tudi postavko uslužbenskega davka za mestne nameščenke, ki znaša okoli 200.000 din in katerega bo plačala za nameščenke mestna občina.

M. S. MEGLIČ PROTI PLAČANJU USLUŽBENSKEGA DAVKA NAMEŠČENCEM.

K tej postavki je spregovoril mestni svetnik g. Meglič in prečital svoj predlog, v katerem ugotavlja, da so se plače mestnih nameščenecv izboljšale in da torej ne gre, da bi mestna občina plačala zanje uslužbenški davek, češ da morajo mestni delavci in pogodbeni nameščenici tudi sami plačevati uslužbenški davek. Zato bo glasoval proti tej postavki.

Takoj nato je g. Meglič odgovoril župan dr. Juvan in dejal, da imajo mestni nameščenici na pragmatiki priznano pravico, da jim občina plača uslužbenški davek. Po njegovem mnenju je dobro plačati uradnik pač najboljši delavec. Ugotovil je, da je mestno uradništvo dobro in marljivo in naj zato ostane tako, kakor predvideva proračun. Pri glasovanju je proti postavki glede uslužbenskega davka za mestne nameščenke glasoval samo g. Meglič.

RAZNE POSTAVKE.

Materialni izdatki znašajo 2.933.840 din in so torej za 567.120 din večji, kakor prejšnje leto. Nebitven izpremenjevalni predlog je stavil edino g. Meglič, ki pa ni bil upoštevan. Tudi ta postavka je bila soglasno sprejeta.

Pri postavki osebne in imovinske varnosti je važen znesek za gasilsko in reševalno četo, ki ji novi proračun daje 1446.200 din. Skupni izdatki za osebno in imovinsko varnost znašajo 761.670 din in so za 9200 din višji kakor prejšnje leto. Ta postavka je bila soglasno sprejeta.

Izdatki finančne stroke znašajo 8 milijonov 181.810 din, lani pa za 562.060 din manj. Bistvo te postavke je stremeljenje za znižanje amortizacije in zmanjšanje dolgov. Soglasno sprejeto.

Gradbena stroka ima v novem proračunu znesek 1.455.980 din, lani pa 3 milijona 438.920 din. Tudi to postavko je mestni svet soglasno odobril.

Za zdravstvo predvideva proračun 2 milijona 315.100 din in je ta postavka tudi manjša od lanske.

Precej pa se je zvišal znesek za socialno skrbstvo. Ta postavka znaša 4 milijone 573.490 din napram 4.271.770 din iz prejšnjega proračuna. Postavka socialnega skrbstva se je z novim proračunom zvišala za 281.720 din.

POTREBA NOVE SIROTIŠNICE.

Finančni referent g. Hrastelj je ob tej priliki obravnaval vprašanje sirotišnice. Dočim plačuje mestna občina za svoje oslabele in stare občane v tuji sirotišnici dnevno 11.50 do 15 din za osebo, so dnevni oskrbovalni stroški v mariborski mestni sirotišnici samo 6 din. Zato je

Kultura

Prekucuški nagoni moskovske duše

Maurice Paléologue, bivši francoski poslanik v Rusiji, je imel lepo priliko, proučevati Leninovo predhodnike. Stojec na zaupnem mestu, od koder mu ni moglo uiti nič bistvenega, je bistri poznavalec moskovske književnosti in duše začuden izluščil dejstvo, ki menda obvlada rusko zgodovino po l. 1700.: ta veličanska zemlja stremi za tem, da bi od vrha do tal porušila svojo preteklost in se razčistila v popolno brezvladje. To geslo razvija v nedavno natisnjeni knjigi »Leninovi predhodniki« (Les Précurseurs de Lénine).

Dostojevski in Nikolaj Berdjajev, odlična klinika ruske psihe, sta jasno videla, da rusko notranjino obvladuje žil duh anarhije, demon prevratnosti. Prvi določno izjavlja: »Ako je na Ruskem nihilizem, je zato, ker smo mi vsi nihilisti.« Drugi pa potrjuje ta krivdorek: »Boljševizmo ni epizoda v ruski zgodovini; to je organska bolezen ruskega naroda.« Ko se je neki dan Paléologue sprehajal po Petrogradu in motril soho Petra Velikega, je pristopil k njemu eden njegovih prijateljev, upokojen gardni častnik, in smislita sta se v pomerke o osemnajletu Karla XII. Ko je poslanik jel

slavo peti carju prenovitelju, mu je častnik živo segel v besedo: »Ne, Piotr Aleksejevič je samo podiral z veseljem. In v tem je bil tako globoko Rus. V svojem srepm samodržstvu je izpodkopaval vse, prevračal vse narobe. Kadar naš sodobni anarhisti (to je bilo pred vojno) sanjarijo o tem, da prekuceno ves družabni red in ga sčela prenovi, jih nevede navdihuje Peter I. Kakor on si domišljajo, da je mogoče spremeniti vsa narodna duša z ukaz in mukami.«

Te besede služijo za izhodišče Paléologuev razpravi. V več poglavjih prikazuje skrajno počasni, pozneje zmeraj hitrejši razvoj ruskega brezkonja. Ta kuza prizanaša v XVIII. š. množicam, ali prevzela je gospodarje: Elizabeta I. ni izzeta, Peter III. in Pavel I. trpita od nje do blažnosti, rušeč, mučec, moreč kakor iz naslade in nekake metafizične stekline.

V XIX. stol. je položaj obrnjen. Medtem ko se ljudstvo kuži, so vladarji večinoma poštenjaki, ki skušajo zajeti anarhistični ludournik, a premalo so razumni in dogodki jih preplavijo. Omahujejo med svobodomiselnimi in despotično politiko: za napredna carjem nastop, avo

kratski vladavec, ki ga nadomesti liberalen car. Aleksander I., dokaj svobodnomisljen iz odpora proti svojemu očetu Pavlu I. in svoji materi Katarini II., poskuša uvesti neke reforme, ki naletijo na slab sprejem: ljudstvo jih ne razume, plemstvo, pridobljeno za misli francoske revolucije, jih smatra za nezadostne. Nemiri se vneajo povsod.

Nikolaj I. zagrabljuje z železno roko. Organizira tajno policijo, zabrzda najšibkeje želje po nezavisnosti, prepove govorniti o vladavini, bodi dobro ali slabo. Pod njegovim nemilim trinoštvom se pokaže dotlej prikrit ruski tip: nihilist, apostol strahovanja in družabnega prevrata. To je navdahnjenec, goreč za pravico, čistost in dobroto, ki veruje v prerod človeštva po krvavi kopeli. Medtem pa kmetje, stiskani v nevoljništvu in zemljiškem bogastvu veleposelnikov, sanjarijo o svoji osamosvojitvi ter o delitvi tal, »črnege predela«.

Aleksander II., zaverovan v odpravo uboštva, sklone ugoditi upravičenim zahtevam, Ukine tlačanstvo in podeli mužikov dve tretjini kmetijskih posestev (l. 1861). Ta velikodušni čin ne pomiri ljudstva, pač pa ga ogorči: zakaj lastniki ohranijo tretjino sveta? Preureditev torej ni popolna, ni odkritosrčna: vse ali nič! Tudi ta rezo ločimo ruske kmete od zapadnih; zapadnjaki bi bili dejali: »To

smo pa le dobili, za drugo se še zmenimo«.

Lotivši se še drugih reform, pade vladar pod morilčev roko. Sin Aleksander III. pokaže zopet trdo pest carstvu. Redarstvo je prekucuhom uspešno za petami. A vzlic navidezni blaginji je Rusija resno bolna: vse je črveno, nestalno, potvorjeno. Ko pride Nikolaj II. na oblast, pritise dokončna katastrofa. Nesrečna vojna z Niponom, notranji nemiri, ob katerih je pred Zimsko palačo postreljenih 20.000 nedolžnih (l. 1905.), napoveduje polom. Vojna 1914. ga dovrši.

Paléologueva knjiga pusti izrazit vtis, da 150 milijonov tega nezvestnega in šibkopolnega naroda more živeti le pod knuto.

N. K.

k Uspeh tenorista Majcena na Dunaju. Mladi tenorist Marijan Majcen, ki je na nastop najprej v Zagrebu, nastopa sedaj v dunajski Državni operi, kjer dosega krasne uspehe.

k Nova literarna revija v Zagrebu. V Zagrebu izide v kratkem prva številka nove literarne revije »Pečat«. Med uredniki so tudi Miroslav Krleža, Slavko Batušić in Krsto Hegedušić.

k Smrt poljskega častnika in publicista. V Varšavi je umrl za pljučnico 45-letni, zelo znani poljski pisatelj in publicist Edvard Wachseberger.

treba nujno misliti na gradnjo nove sirišnice v Mariboru, ki bo nudila širokoma na stara leta res kolikor toliko udobno življenje.

OTROŠKA IGRISČA V MARIBORU.

V debato je posegel tudi m. s. dr. Pihler, ki je priporočal mestni občini zgraditev otroških igrišč. Razvil je načrt za taka igrišča. Vsak večji mestni okraj naj bi imel svoje otroško igrišče. Mladini je treba sonca, zraka in zdravja. Eno tako igrišče naj bi bilo tudi na prostoru starega mestnega pokopališča. Zato naj mestna občina pristopi k sistematični ureditvi otroških igrišč. Zupan dr. Juvan je pojasnil, da je v tej zadevi posredovala posebna deputacija, v kateri sta bila gg. prof. Šilih in Skaza. Stvar je v teku in po občini v tem pogledu storila svojo dolžnost. Po zaključeni debati je bila postavka socialnega skrbstva soglasno sprejeta.

Za šolstvo predvideva novi proračun izdatke 1.433.860 din in je ta postavka za 171.480 din manjša kakor prejšnje leto. Za znanost in prosveto predvideva proračun 293.400 din. Za obrt je namenjenih 20.000 din, za novi stadion 100.000 din. Sprejeto. Pri tej postavki je podčrtaval nujnost podpore obrtništvu, dvomil pa je

v nujnost take dotacije za sportni stadion pri Racer-dvoru.

MESTNA PODJETJA.

Proračun mestnih podjetij znaša 31 milijonov 422.930 din in je za 930.700 din večji od lanskega. Ta proračun je finančno ministrstvo že odobrilo.

Skupni izdatki mestne občine znašajo 62.278.440 din.

DOHODKI.

Med dohodki so važne mest. davščine, ki znašajo 19.169.030 d., dočim so znašale davščine prejšnje leto 605.510 din manj. Dohodki Mestnih podjetij znašajo po novem proračunu 34.861.810 in so za 1 milijon 121.140 din večji kot prejšnje leto. Mestna podjetja dajejo torej polovico celotnega proračuna.

REGULACIJSKI SKLAD.

Izdatki regulacijskega sklada znašajo 1.600.000 din, dohodki pa prav toliko.

PRORAČUN SOGLASNO SPREJET.

Nato je župan dal celoten proračun na glasovanje, ki je bil soglasno sprejet. Edmo m. s. g. Meglič je bil proti postavki uslužbenskega davka za mestne namence, ki naj bi ga plačala mestna občina.

Obletnica krvavih borb za svobodo

Danes poteka dvajset let od dne, ko so Slovenci dokončno pokazali, da je Maribor slovenski. 27. januarja 1919 je hotel pešice Nemcev in nemčurjev preprečiti prihod mednarodne mirovne komisije, ki je pod vodstvom ameriškega polkovnika Milesa pregledala in proučevala narodnostno vprašanje severnega ozemlja. Ta komisija je spoznala, da je Maribor in vse severno ozemlje popolnoma slovensko in so se nasprotniki zama prižadali, da bi dokazali nasprotno. Kljub temu pa so si tuji prireditelji po mariborskih ulicah burne demonstracije. Na poslopje

okrajnega načelnstva so hoteli izobešiti avstrijsko zastavo, kar pa se jim ni posrečilo. Nato so nahujskani demonstranti na Glavnem trgu navali na rotovž in ga hoteli zasesti. Takrat pa so se zavedali Slovenci postavili v bran. Na obeh straneh so padali strelci in je bilo ob tej priliki osem mrtvih. Slovenci so demonstracije kmalu zadušili in vzpostavili red in mir. Mednarodna mirovna konferenca se je prepričala o slovenski narodni zavednosti in od takrat je bilo za vselej konec tujčevega jarma.

Občni zbor angleškega kluba

ZIVAHNO KULTURNO DELOVANJE IN VZAJEMNI STIKI Z ODLIČNIMI ANGLEŠKIMI OSEBNOSTMI.

Včeraj je bil v realni občini zbor angleškega kluba. Uvodno besedo je podal predsednik g. prof. dr. Janko Kottnik. Poudaril je, da je obstajala v preteklem letu povečana aktivnost društva v prirejanju predavanj, prireditve, zlasti pa angleških tečajev, ki jih publika, zlasti mladina, vseobito obiskuje. Splošno se da ugotoviti nenavadno povečanje zanimanja za angleščino, vkljub septembrski krizi. Povečano pozornost pa posveča društvu tudi angleško prosvetno ministrstvo s svojo organizacijo British Council, ki je društvu naklonila vso pozornost v obliki reprezentacijskih potreb in v povečanju priliva vsakršne literature. Tudi je imelo naše občinstvo priliko priti v stike s člani angleškega kulturnega sveta, tako da je bilo medsebojno posredovanje kulturnih dobrin nadvse živahno.

Za tem je podal svoje poročilo agin tajnik g. prof. K. o. s., ki je omenil odlične poudareke angleških osebnosti. Vse živahno delovanje je vzbudilo k novemu življenju, po posredovanju mariborskega kluba, novo društvo tudi v Ptuj, ki bo imelo glavno nalogo sprejemati angleške goste pri razkazovanju starinskih znamenitosti in posredovati med angleškim in slovenskim kulturnim svetom.

Gosp. profesor Bogovič je podal izčrpan blagajniški poročilo ter je po njegovi zaslugi blagajniško stanje zelo dobro. Za duhovno plat društvenega delovanja je tudi letos skrbel vzorni društveni knjižničar g. G. n. u. s. k. Številno knjig je naraslo kar na 700. Končno je preglednik društva g. prof. S. u. l. k. izrekel društvu pohvalo. Ker je potekla triletna doba, je na predlog glavnega ure-

dnika g. Uda Kasperja izvoljen sledeči novi odbor: predsednik g. dr. Janko Kottnik, podpredsednik g. dr. Vinko Ropotec, odborniki: gg. prof. Ivan Kos, prof. Bogovič, Gnušek, odv. pripr. Sorli Odner ter na novo urednik »Večernika« g. Bojan Ribnikar, kot preglednika pa g. dr. Toplak in g. prof. Sumljak.

m. V Maribor bodo prepeljali truplo železniške uradnice Ruše Miklove, ki je umrla v Kranju.

m. Iz železniške službe. V Maribor je premeščen iz Dolca strojevodja Salamon Montiglio, iz Maribora v Slavonški Brod pa strojevodja Franc Kramer.

m. Iz duhovniške službe. V višjo položajno skupino je napredoval stolni kanonik dr. Jožef Mirt.

m. V Mariboru je preminula v starosti 58 let ga. Alojzija Supančič, vdova po višjem poštnem kontrolorju. N. v. m. p.

m. Naplavljen ženska brez glave. Pri Bresternici je Drava naplavlila truplo okoli 25 let stare ženske, ki je bilo brez glave in leve roke. Ko so hoteli truplo izvleči iz vode, se je noga odtrgala, truplo pa je reka odnesla. Nogo so pokopali v Kumnici. Identiteta ni znana.

m. Telefonska služba na Remšniku. Poštna uprava bo v nedeljo otvorila na pošti na Remšniku ob meji telefon, kar je za obmejni kraj velika pridobitev.

m. Današnja policijska racija je bila zelo uspešna. Strážniki in agenti so polovili mnogo sumljivih oseb, ki so jih na policiji perlastirali in deloma zaprli, deloma pa odpravili v domovinske občine.

m. Nočna lekarniška služba: Mestna lekarna pri Orlu, Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri Sv. Roku, vogal Aleksandrova in Meljske ceste, tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasni film »Havajske melodije«. Očarljiva godba in petje Bobby Breene, ki poje kot Caruso.

* Kino Esplanade. »Ženitna posredovalnica«, temperamentna veseloigr. polna humorja in razpoloženja s Heinz Rühmann-om.

* Kino Union. Danes zadnjič »Neželjeni sin« po romanu Renarda s Harry Baur-om. Prekrasni film, katerega naj bi si vsakdo ogledal.

* Zvočni kino, Pobrežje, 28. in 29. januarja »Najprejšeji zakon na svetu« — »Mister Dollar na Dunaju«. Marija Andergast, Hans Moser, Leo Slezak. — Oglejte si ta krassen film!

Mariborsko gledališče

Petek: Zaprtó, Sobota, ob 20. uri: »Matura«. Red D. Nedelja, ob 15. uri: »Vse za šalo«. — Ob 20.: »Pesem s ceste«. Globoko znižane cene. Zadnjič.

m. Konj ga je brenil v glavo. Na Pobrežju je 30-letni hlapec Anton Zanič vpregal konja. Pri tem ga je konj s tako silo brenil v glavo, da mu je počila lobanja. Nezvestnega hlapca so prepeljali v bolnišnico.

Ugotovljeno je bilo, da pobirajo po Mariboru neki privatni akviziterji pri telefonskih naročnikih oglase za novi telefonski imenik, ki naj bi izšel v privatni izdaji. Poštna uprava opozarja vse prizade, da je vsaka privatna izdaja telefonskih imenikov v kakršni koli obliki prepovedana ter da ima ednole poštna uprava sama pravico, tiskati in razpečevati telefonske imenike. Stranke naj torej v lastnem interesu ne nasedajo privatnim akviziterjem.

* Tudi Vi lahko postanete milijonar! Treba vam je le nabaviti srečno drž. razredne loterije pri Viru sreče »Putnik-u« Maribor. Zrebanje 5. razreda od 11. febr. do 9. marca. Na razpolago je din 56.927.000. Poizkusite!

Šah

Pirc vodi v »nizozemskem turnirju«

Kot smo že poročali, se nahaja naš vele mojster Vasa Pirc na Nizozemskem, kjer igra s 5 nizozemskimi mojstri »turnir šestorice«. Doslej so bila odigrana 3 kola. Pirc je v vseh 3 kolih zmagal. Tretje kolo, ki so ga igrali v Haag, je končalo z naslednjim rezultatom: Pirc je premagal Koka, van Schelting Tola in Cortlever Muilwijk.

Stanje po 3. kolu: Pirc 3, van Schelting 2, Cortlever in Tol 1 (1). Kok 1 in Muilwijk 0.

Mednarodni šahovski turnir v Moskvi

13. kolo je poteklo spel v napetem igranju. Zaključeni sta bili le dve partiji, in sicer je Alatorcev v zelo lepi igri premagal Romanovskega, dočim je Toluš remiziral z Makaganovim. Ostale igre so bile prekinjene; Keres ima dobljeno igro proti Rabinoviču, Lilienthal pa proti Smislovu.

Stanje po 13. kolu: Lilienthal in Makaganov 7 (1), Flohr 6 1/2 (3), Alatorcev, Kan in Rabinovič 6 1/2 (1), Smislov 6 (3), Ragozin in Bjelavenec 6 (2), Keres 5 1/2 (2), Toluš 5 1/2, Levenfiš 5 (3), Konstantinopolski 5 (2), Goglidze in Romanovski 4 1/2 (1), Reshevsky 4 (6), Panov 3 1/2 (4) in Bondarevski 2 1/2 (4).

Bogoljubov — Eliskases

V Monakovem sta vele mojstra igrala 12 partijo matcha, ki je potekala zelo dramatično. V 27 potezi se je skušal Eliskases osvoboditi z žrtvijo dame za stolpa in konja. Partija je bila prekinjena v mnogo ugodnejši poziciji za Bogoljubova. Stanje: Eliskases 6, Bogoljubov 4, 2 partiji prekinjeni.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

To je bila malenkost, toda Reynolds je sklenil, da te malenkosti ne bo pustil vniemar. Mož je imel lahko znamenit spomin, na primer, ali pa je morda visela v predsobi tablica z izpisanimi številkami Ingramovih prijateljev in znancev.

V minuti se je prepirčal, da takega izpiska ni bilo. Počakal je, da je šel sluga zavijati zahtevane potrebščine, potem pa je šel za njim. Naslonjen na vrata spalnice, je glasno pohvalil spretnost, s katero je Parsons zlagal suknje.

»Dobro se razumete na svoj posel, kakor vidim,« je dodal Reynolds in videl, kako se je mož pri tem poklonu odzidal. »Tukaj je lepo, prostorno stanovanje,« je nadaljeval mirno. »Kakšno pa je stanovanje gospoda Mansfielda?«

»Ni tako veliko kakor to, gospod. — Vsaj moj gospod je tako pravil,« je naglo pristavil. Pogledal je inspektorja, ki se je zdel, da je zamišljen v slike na steni.

»Tole je zelo zanimiva reza,« je opomnil Reynolds. »Ja mislim, da tudi dragocena.« Na pol je zamižal, da bi jo bolje

videl, toda pri tem je znal obdržati slugo v okviru svojega zornega prostora. »Kako se je razumel gospod Mansfield s Karolom Ardenom, kaj menite, Parsons?« je vprašal naglo v zaupljivem tonu.

»Prav slabo.« Parsons je vrtil in delal z zmeden naglico nekaj na kovčecu. »Mislim namreč, gospod, če se moj gospod, ki je zelo mizne narave, ni mogel prenašati z gospodom Ardenom, potem se pač ni mogel nihče. Jaz drugače niti ne vem, ali se je gospod Mansfield kdaj srečal z umrlim.«

Naglo se je oglašil telefonski zvoneček in prihranil Reynoldu vsak odgovor ali opombo na novi Parsonsov odgovor.

»Halo,« je govoril na klicanje. »Inspektor Reynolds pri telefonu.«

Resno je poslušal poročilo in se vrnil potem naravnost k slugi.

»Ali prihajajo v stanovanje kdaj kakšni otroci?« je vprašal slugo.

»Otroci?« Parsons je začuden gledal. »Nikoli, gospod.«

»Mislim seveda z materami ali sestrami,« je pojasnjeval inspektor.

Sluga se je vzravnal z izrazom užaljenega dostojanstva.

»Niti otroci, niti damski obiski,« je rekel s poudarkom. »Moj gospod je zelo pošten gentleman, gospod. Pravi, da je to stanovanje samca in jaz ne smem nikoli pustiti v stanovanje nobene dame. Kaj ne, gospod, prijubljen igralec ima vedno polno raznih neumnih žensk, ki te- lezo za njim, gospod Ingram pa to so- vraži!«

Reynolds je prikimal.

»Razumem.« Nekaj časa je molčal in hipoma se je zaspani izraz njegovih oči izpremenil v izraz jeklene bistrosti. »Nocoj po pol devetih in pred pol dvanajstih je bil nekdo skrit za zofo v kuhinji, Parsons. Če ta oseba ni izvršila umora in ni bila sokriva, nam bo neizmerno važna priča.«

Naj bi bile Parsonsove tresoce se ustnice odgovorile kar koli, bi se to izgubilo v čudnem hrupu, ki je zdaj nastal.

Kuhinjska vrata so se odprla in prijavil se je rdečelčni stražnik, katerega je spremljal curek bogatega slovarja psovč jezne ženskega glasu.

»Kaj je to?« je vprašal Reynolds.

Stražnik je goimil.

»To je tista postrežnica, gospod. Dobil sem od nje več imen, kakor sem jih kdaj v življenju slišal. Vsaka ljubljanska ba-

(Dalje.)

„Industrijski proces“ pred celjskim sodiščem

VSA OBRAMBA SI JE EDINA V TEM, DA HIRSCHL SPLOH NI IZUMITELJ. RAZSODBA V SOBOTO.

Po prečitjanju strokovnega mnenja izvedenca g. inž. Knopa je zagovornik g. Mediča g. dr. Žužek pripomnil, da je brat g. Knopa zaposlen pri Metalni delni družbi, ki soobstoje z g. Medičo in tov. inž. Knop je predložil sodišču še neke dodatke v svojem izvedeniškem mnenju, nakar ga je vprašal adv. dr. Žužek: »Ste vi te vaše naknadne izjave morda dali pred razpravo na pogled Metalni družbi? Izvedenec je odločno odgovoril: »Ne! Dr. Žužek pa je dejal: »Bo pa g. dr. Gorličan povedal, da on to ima.« (Dr. Gorličan je namreč zastopnik privatnega udeleženca Metalne družbe). Inž. Knop: »Mogoče se je to zgodilo posredno po mojem bratu, jaz tega nisem dal.« Dr. Žužek: »Torej vendar vaš brat! Advokati, tožitelji, sodniki in strokovnjaki so si upadali v besede, po obtožnih klopeh in med obtožnostmi je završalo, da dvorana se je razgibala, da je predsednik komaj spravil razpravo spet v tir. Svoje pisмено mnenje je dal nato inž. g. Smidinger v istem smislu kakor inž. Knop. G. dr. Ernest Kalan je pripomnil, da je izvedeniško mnenje g. inž. Smidingerja napisano v čisti slovenski, Smidinger sam pa komaj govori slovensko, torej je še nekdo sodeloval pri sestavi. Spet je nastal hrup in predsednik je preglasil dvorano: »Pa zamenjajmo mesta! Pa bodite vi sodniki in sedite vi na zatožni klopi...« Po pomirjenju je podal strokovniško mnenje g. dr. inž. Guzelj, ki je v nasprotju s trditvijo inž. Knopa domagal, da so v obeh tovarnah različni tlakovi, kadl za raztapanje cinka, črpalke, sito, mlin za suhomletje f. dr. Navedel je mnogo literature in je na podlagi svojega študija zaključil: »Opisani so vsi kemični postopki, ki so potrebni za očistitve cink-sulfatnih raztopin in proizvodnjo na tem obstoječih litoponov.« Po daljši analizi vzorcev litopona iz t. g. Farben, Celja in Domžal in dognal, da so litoponi po sestavi različni: »Moje mnenje je, da kemični postopek v Domžalah ni bil povsem enak postopku v Celju.«

Pred.s.: »Inž. Hirschl trdi, da je vse izključno njegov izum.«

Inž.: »Njegov postopek je lahko njegov izum, toda v Domžalah je postopek drug. Razpredelivne aparature mora pa povsod biti enaka. Najprej je treba snov narediti, potem jo čistiti itd. To je nujno in logično...«

Pred.s.: »Ali je mogoče kdo priti po golem študiju v dveh in pol mesecih do načrta gradnje tovarne, kakor trdi inž. Pibernik?«

Inž.: »Sam ne. Laboratorij in tovarna ni isto. (Zdaj so tožitelji vzhleli kima-ji.) Lahko pa je tovarno zgraditi kdo, ki je sam v laboratoriju dognal kemično izdelovanje litopona in mu je pri gradnji tovarne dal tehnične nasvete kdo, ki si je tovarno že bližje ogledal... Če je pa Milošević toliko sposoben, pa ne vem. Moral bi preje polagati izpit... V dvo-

rani je bilo živahno. Zadeva je postala izjavami g. inž. še bolj zapletena. Ob 12.50 je predsednik razpravo do 15. prekinil.

Popoldne je podal izvedeniško mnenje inž. prof. g. Guščić in povedal, da sta res zgrajeni prof. g. Celju in Domžalah po načrtih g. dr. Hirschla, da pa ne gre za kako specialiteto dr. Hirschla, kajti takih in boljših peči je dovolj. Hirschl je le konstruktor, ne pa izumitelj. O »industrijski špijonaži« sploh ne more biti govora, saj bi nikdo ne mogel odkriti v »iznajdba« dr. Hirschla kaj bistveno novega, kaj šele ukrasti. Prav napeto in dramatično je bilo srečanje med izvedencem in Hirschlom. Prvi je zadal drugemu kup vprašanih iz kemije in tehnike glede izdelovanja litopona. Hirschl na večino vprašanih sploh ni odgovoril.

Obramba in tožitelj so iznesli mnogo zanimivih novih dokaznih predlogov, ki jih je senat zavrnil vse razen tega, da sprejme v spise »Chemiker Zeitung«. Povzel je besedo dr. Žužek, ki je povabil in utemeljeval obtožbo, kakor smo že poročali. Za njim je zastopnik privatne udeležence Metalne družbe g. dr. Gorličan po daljšem utemeljevanju predlagal kazni za vse obtožence. Dr. E. Kalan je branil Miloševića, češ da ni ničesar ukradel; saj je po izpovedbi prič jasno, da je sam po študiju in izkustvih mogel izdelovati litopon, da pa te tožba tudi zastarela in razen tega pravi zakon, da po izstopu iz službe ne veže uslužbenca več dolžnost molčanja; kar se je naučil, zna, je del njegovega znanja, ki ga ne more pozabiti ali izločiti. Pa če bi bilo tudi res vse, kar obtožnica trdi, so se mogli danes sodniki prepričati, kdo je g. Hirschl. Njegov nastop je naredil kaj slab vtis, vtis trgovca in ne izumitelja. Jezernik zagovornik g. Pintar je označil novo policijsko ovadbo, o kateri smo že včeraj poročali, za bluf. Jezernik ni ničesar izprijonal, temveč je le izvršil dela, ki mu jih je Medič poveril. Pa če bi tudi kaj prekopiral, bi to ne bilo protipravno, kajti izkazalo se je, da tovarna ni Hirschlova specialiteta, da je H. prodal malovredno stvar za ogromne vsote. Največ se lahko s temi zaključki okoristi samo Metalno društvo, ki naj ničesar več ne plača Hirschlu in mu pokaže vrata. Medičev branilec g. dr. Žužek je poudaril, da je g. Medič predloge za zidavo tovarne sprejel in se ni mogel brigati, kaj imata Jezernik in Milošević. Če sta sploh imela kaj protipravne med seboj. Vsi zagovorniki so poudarjali neke pogrške pri izstavljanju obtožnice in poudarjali, da ima g. Hirschl okrog 12 tovarn pod nadzorstvom kakor celjsko pražarno, da pa naj mu pred tem sodiščem ta posel ne sme uspeti.

Govori branilcev so se končali ob 10. zvečer, razsoda pa bo razglašena v soboto ob 11.30.

valcev bosta spremljala kot oficijalna delegata JZSS dr. Ivo Pirc in J. Gorec.

JOE LOUIS PREMAGAL JOHNA LEWISA V PRVI RUNDI.

V New Yorku sta se pred 80.000 gledalci srečala črnca Joe Louis in John Lewis. Proti pričakovanju je dosedanj svetovni prvak težke kategorije že v prvi rundi k. o. premagal nasprotnika. Vprašanje službenega prvaka za letošnje leto je še odprto. Izgleda, da se bo zmagovalac iz borbe Max Baer-Lou Nova boril z Joe Louisom za službeni naslov prvaka sveta.

SREDNJEVROPSKI CUP KOLESARJEV.

Madžarska kolesarska zveza se bavi z načrtom ustanovitve srednjeevropske kolesarske konkurence ob sodelovanju jugoslovanskih in romunskih kolesarjev. Vsakoletna dirka naj bi se vršila na 1700 kilometrov dolgi progi, in sicer Budimpešta—Segedin, Subotica—Beograd, Bukarešta—Kluž in Veliki Varadin—Budim-

pešta. »Nemzeti Sport« poudarja, da so romunske in jugoslovanske kolesarske organizacije že večkrat izrazile pripravljenost, sodelovati na taki konkurenci. Vsaka država naj bi postavila po 10 kolesarjev, za njihovo preskrbo bi morala skrbeti ona, na čije teritoriji bi se tekmovalci nahajali.

HASK POVABLJEN V NEMCIJO.

Zagrebski HASK je dobil povabilo od Poljskega SK iz Chiemnitza za odigranje 3 ali 4 tekem za Veliko noč. Nemci zahtevajo revanžno tekmo v Zagrebu. Ker HASK ne razpolaga s termini doma, bo morda odklonil.

LAHKOATLETSKI DVOBOJ Z MADŽARSKO.

9. in 10. sept. bo v Beogradu dvoboj z drugo garnituro madžarskih lahkoatletov. Prva se bo istega dne srečala doma s Poljaki.

s. Državno prvenstvo v klasični kombinaciji odbojdeno. Državno prvenstvo v klasični kombinaciji, ki bi se moralo

vršiti 28. in 29. I. na Sijemenu pri Zagrebu, je radi neugodnega vremena odloveno.

s. Ustanovni občni zbor podružnice Touring Cluba je bil včeraj v Zagrebu v prostorih Hrvatskega Moto-kluba. Na čelu uprave je ravn. Vjekoslav Ribarić.

s. Medmestni tekni Zagreb—Pariz in Zagreb—Marselle sta odloženi za nedoločen čas radi obojestranskega pomanjkanja prostih terminov.

s. Prve zvezne tekme za dame v alpski kombinaciji bodo ob zaključku tečaja MPVN za dame na Pokljuki. Smuk bo v soboto ob 12. z Lipance na progi z viš. razliko okoli 300 m, slalom pa v nedeljo ob 11. blizu Sport hotela na Pokljuki.

s. Vztrajnostni smuški tek na 50 km bo 2. II. v Mojstrani v izvedbi SmK Doye—Mojstrana. Prilaviti se je treba do 31. I. na predpisanih prijavnicah.

s. Kolesarsko prvenstvo države bo letos v Ljubljani. Lanski juniorski državni prvak je Podmilščak, član ljublj. Edinstva, seniorski prvak pa je Pokupec, član zagreb. Gradinskega.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par; najmanjša prispevka za te oglase je 10 par. Družbe, ki želijo objaviti oglas, naj jih pošljejo do 1. II. — vsaki oglas naj vsebuje enkratno vplivno snov. Znesek za oglas se plačuje takoj pri naročilu, ostalo pa se vplača v plačilo sklenjenega oglasnega ali po pošti na račun št. 11.409. Za vse pisne odgovore glede malih oglasov se mora odločiti znotraj 3 dni.

Razno

TOMAZEVA ZLINDRA SE JE POCENILA!

18%ne vagonke pošilje franko vagon Ljubljana po dirni 92. — Na drohno iz Maribora po dirni 110. — za 100 kg. Knežjska družba, Maribor, Meljska cesta, tel. 20-83, 358

CE HOČETE res dobro vino piti, morate v »Prešernovo klet« priti. Trafenik v Gosposki ulici. 244

MORSKE RIBE

Danes in jutri velika izbira svežih morskih rib. Izbrano dalninsko viško in domača vina. Gostilna »Otok Vise«, Sodna ul. 623

DR. KOFFLERJEV ZDRAVILNI KRUI!

Prebavljenost je izvrstna, okus izoben, kruh ne povzroča nikakih napenjanj, temveč celo odlično učinkuje pri črevesni lenosti. Pekarna Rakuska, Koroska c. 24, 629

Posest

KUPIM parcelo, 500—600 m² v bližini Maribora, Naslov v upr. VI. 618

Prodaja se dobrih kakovosti HISA

potrebno 14.000 din. Vprašati mizarstvo Kolarič, Ptujška cesta 187. 621

Prodaj

ZAGOVINO poceni dostavlja na dom Grašič, Jelovec 16, b. Maribor. 617

PROJAM REPO. Gomilar, Zg. Radvanje 89. 625

JABOLKA ca. 7000 kg na prodaj. Košarica 40. 627

Stanovanje

GOSPODA sprejemam na stanovanje in hrano. Splavarska 6. 622

Znanja želi

OBRTNIK star 25 let, stalno v službi, se želi spoznati z gospodino, ki bi mu pripomogla do kakšne druge stalne službe, bodisi v tovarni ali kje drugje. Zentiba ni izključena. Samo resne dopise je poslati upravi »Večernika« pod »Zakonska srečanja«. 619

Čitajte »Večernik«

predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se uredništva štey. 25-67 in uprave štey. 28-67. — Poštni čekovni račun štey. 11.409.

Službo dobi

SPREJEM UČENKE v restavraciji. Naslov v upr. VI. 616

Dopisi

DRAGICA! Obožujem Te in čakam, čakam...! T. B. 615

POZOR! Poceni teletina po 6' in 8' din kakor tudi ceneno vojeno meso pri EDUARD WEITZL Strossmajerjeva, 6. stojnica

Iščemo Iščemo

3 časopisne 3

in sicer za Kamnico, Radvanje in Razvanje. Pogoj poštenost in zanesljivost. Sprejemamo samo raznašalce z lastnim kolesom. Ponudbe pod »Raznašalec s kolesom« na upravo lista. 624

Brez posebnega obvestila.

V globoki boli sporočajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tujo vest, da je njihova iskreno ljubljena, nepozabna mati in babica, gospa

Alojzija Supančič vdova po viš. poštnem kontrolorju

v četrtek, 26. I. 1939, ob 16.30 po kratki bolezni Bogu vdano preminula v 58. letu starosti

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, 28. I. 1939, ob 16.15 iz mrtnice.

Maribor, Bihač, 27. januarja 1939.

Zalujoči ostali.

Po dolgem in hudem bolehanju je Vsega-mogočni poklical k sebi našo drago hčerko in sestro, gospodično

Ružo Miki

uradni Gen. Dir. drž. železnice v Beogradu.

Zemljski ostanki nepozabne pokojnice se prepeljejo iz Beograda v Maribor, kjer se položijo na mrtvaški oder na mestnem pokopališču na Pobrežju. Pogreb se vrši isto tam v nedeljo, dne 29. januarja 1939, ob 15.30.

Pokojnico priporočamo v molitve. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 30. januarja ob 1/9. uri v frančiškanski cerkvi.

Zalujoča: Edita Miki, sestra; Jos. Škerlj, oče

Izdaja in ureja ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d. ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon